

~ זה שאתה נושם זה לא אומר שאתה חי ~

בפרשת השבוע שלנו אנחנו לומדים על כך שהקב"ה בירך את פנחס, על מעשה מסירות הנפש שעשה, בכך שהרג את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור בעת שעברו עבירה. ומהי הברכה שבירך אותו השם? "לֵכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם". חז"ל הקדושים דורשים מכאן (ילקוט שמעוני רמז תשע"א), שפנחס חי חיים נצחיים, שהקב"ה נתן לו גם חיי עולם הזה לנצח וגם חיי העולם הבא לנצח. ומה שאנחנו מכירים "פנחס הוא אליהו" – מגיע מדרשת חז"ל הזו.

שואל האלשיך הקדוש, איפה בפסוק מוזכר חיים בכלל? כתוב רק "שלום", מי אמר שמדובר בחיים נצחיים? איך חז"ל הגיעו לדרשה הזו? מילא היינו למדים ש"שלום" הכוונה שאף אחד לא יריב יותר עם פנחס, או שהוא יהיה כמו אהרן שמשרה שלום בישראל, זה עוד כתוב בפסוק "בריתי שלום". אבל חיים נצחיים? איפה זה כתוב?

כדי לבאר זאת, מביא רבינו את דברי חז"ל על הפסוק האחרון שבתהילים "כל הנשמה תהלל יה הללויה". מבארים חז"ל כך: "נפשו של אדם עולה ויורדת תמיד ומבקשת לצאת ממנו, אלא שרואה את הקב"ה שכל הארץ מלא כבודו, וחוזרת לאחוריה".

ונשאלת השאלה, מדוע הנשמה כל הזמן רוצה ללכת ולעזוב את האדם? זאת ועוד: המדרש אומר שכשהנשמה רוצה לצאת, היא רואה את הקב"ה וחוזרת, מדוע דווקא פה מוזכר הקב"ה בכך ש"כל הארץ מלא כבודו"?

בפירושו על התהילים מסביר רבינו כך: חוק טבע ברא הקב"ה בעולמו, שכל דבר שואף לחזור לשרשו. ולכן גם הנשמה של האדם, שנחצבה מתחת כסא הכבוד, רוצה לעזוב אותו כל הזמן – כי היא נמצאת בתוך גוף גשמי וזהו לא "מקומה הטבעי" בלשון המעטה. אלא שכאשר הנשמה באה להיפרד מן הגוף, היא רואה שהקב"ה בעצמו נמצא בעולם, ואז היא לומדת קל וחומר: ומה הקב"ה בכבודו ובעצמו נמצא ונשאר כאן בעולם, אני על אחת כמה וכמה. ולכן היא נשאר, עד לנשימה הבאה.

והיסוד הזה מבאר גם פסוק תמוה בפרשת בחוקותי. אחרי כל הברכות שהקב"ה מרעיף על ישראל בתחילת הפרשה, פתאום מגיעה ברכה תמוהה "ולא תגעל נפשי אתכם". שזה תמוה מאוד: אחרי כל הברכות הגדולות האלה הקב"ה אומר "אני לא אגעל מכם?" אבל על פי היסוד שביארנו, יובן, שמה שכתוב בפסוק הנ"ל "נפשי", הכוונה לנשמה של היהודי שהיא חלק אלוק ממעל, והיא שוכנת בתוך כל אחד ואחד, והקב"ה מברך אותנו שאפילו הגוף שלנו יתקדש כל כך עד שהנשמה ששוכנת בתוך הגוף תרגיש בנוח להיות שם ולא תרצה כל הזמן לצאת ממנו. וזוהי בוודאי ברכה גדולה ויקרה.

ולפי ההקדמה הזאת, אומר רבינו משה אלשיך זיע"א, יובן, שהפסגה של השלום היא – שלום בין הגוף לנפש, שהרי אם נברך אדם שיחיה אלף שנה, אבל כל הזמן תהיה מלחמה בין הנשמה שלו – שרוצה קדושה ורוחניות – לבין הגוף שלו, שרוצה חומר ותאוות – האם לזה חיים יקרא? חיים שכל כולם רק מריבה בין הגוף לנשמה הקדושה?

ולכן אם הקב"ה היה מברך את פנחס רק ב"חיים", היה לנו לחשוב ולבאר שבסך הכל מדובר על אריכות ימים, אבל שזה יהיה כמו כל אדם, שיש מלחמה תמידית בין הגוף לנפש, לכן בירכו הקב"ה ב"שלום" – שלום תמידי, שהגוף של פנחס יהיה כל כך מזוכך וטהור, עד כדי כך שנשמתו לא תרצה לעזוב אותו לעולם, וממילא יחיה חיים נצחיים.

אנחנו נמצאים לקראת סוף חודש תמוז, שעליו דרשו דורשי רשומות "זמני תשובה ממשמשים ובאים". בעשרת ימי תשובה אנחנו אומרים "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים", על פי האמור כאן נדע להתפלל שאין הכוונה רק לעוד שנים, לחגיגת יום הולדת עוד שנה ועוד שנה, אלא לחיים של שלום: שלום בין הגוף לנשמה, שהגוף ירצה את מה שהנשמה רוצה.

שבת שלום ומבורך!

לתגובות: alsheich.toratmoshe@gmail.com

לשמיעת השיעור בקול הלשון – מספר שיעור 38574805

השיעור מוקדש לעילוי נשמת יעקב בן אביגיל ואסתר בת רחל ז"ל